ИЗБОРНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Одлуком Изборног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду бр. 2308/1 од 27. јуна 2022, а у складу с чланом 11 Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду, изабрана је Комисија за писање извештаја о кандидатима који су се пријавили на конкурс за доцента за ужу научну област Српски језик, предмет Методика наставе српског језика и књижевности, објављен 6. јула 2022. г. у листу „Послови" бр. 994–995. У Комисију су именовани др Вељко Брборић, редовни професор (председник Комисије), др Драгана Вељковић Станковић, редовни професор, др Рајна Драгићевић, редовни професор, др Александар Милановић, редовни професор и др Бојана Милосављевић, ванредни професор Учитељског факултета Универзитета у Београду.

На основу увида у приложену документацију, а у складу са ставом 1 члана 13 Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду, Комисија Изборном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду има част да поднесе следећи

ИЗВЕШТАЈ

На расписани конкурс за избор у звање и на радно место доцента за ужу научну област Српски језик, предмет Методика наставе српског језика и књижевности пријавио се један кандидат, др Валентина (Милан) Илић. Уз Пријаву на конкурс кандидаткиња је приложила сву неопходну документацију:

1. Биографију;
2. Библиографију;
3. Оверену копију дипломе о завршеним основним студијама;
4. Оверену копију додатка дипломи са основних студија;
5. Оверену копију дипломе о завршеним мастер студијама;
6. Оверену копију додатка дипломи са мастер студија;
7. Уверење о одбрањеној докторској дисертацији;
8. Потписану изјаву о изворности, сагласно члану 26 став 3 Кодекса професионалне етике Универзитета у Београду;
9. Извод из матичне књиге рођених;
10. Уверење о држављанству;
11. Резултате студентске анкете;
12. Објављене радове;
13. Сертификате и потврде.

I Основни биографски подаци

Валентина Илић рођена је 1. фебруара 1991. године у Смедереву. Завршила је Филолошку гимназију у истом граду, када је почела писати мање лингвистичке радове. Већ до времена студија била је двоструки носилац плакете *Доситеја*, захваљујући освојеним првим наградама на републичким такмичењима из српског језика и језичке културе.

Академске 2010/11. године основне академске студије уписала је на Филолошком факултету Универзитета у Београду – студијску групу Српски језик и књижевност. Дипломирала је школске 2013/14. године са просечном оценом 9,81, која јој је донела Похвалу Факултета за изузетан успех у току основних академских студија у првој генерацији уписаној на акредитовани студијски програм Српски језик и књижевност. Проглашена је студентом генерације. Изузетан успех на основним академским студијама донео јој је награду „Проф. др Радмила Милентијевић".

Академске 2014/15. године уписала је мастер академске студије, модул: Српски језик. На мастер студијама је трећи пут била добитник награде *Доситеја*. Мастер рад на тему *Концептуализација апстрактних појмова* ИСТИНА *и* ЛАЖ *у српском језику* из области лексикологије, оцењен оценом 10, одбранила је под менторством проф. др Рајне Драгићевић (други члан комисије: проф. др Драгана Вељковић Станковић). Овај ниво студија завршила је са просечном оценом 10,0.

У академској 2015/16. г. уписала је докторске академске студије на Филолошком факултету у Београду – модул: Српски језик, које је такође завршила са просечном оценом 10,0. Докторску дисертацију под насловом *Теорија и пракса наставе лексикологије српског језика (у основној и средњој школи)* одбранила је 9. 6. 2022. године на Филолошком факултету Универзитета у Београду, пред комисијом у саставу: проф. др Вељко Брборић (ментор), проф. др Рајна Драгићевић, проф. Драгана Вељковић Станковић и проф. др Бојана Милосављевић.

II Професионално искуство

Валентина Илић је од јула 2016. године запослена на Филолошком факултету Универзитета у Београду на Катедри за српски језик са јужнословенским језицима на месту асистента. Часове вежбања на основним студијама држи на предметима *Увод у методику наставе*, *Основи нормирања српског језика*, *Језичка култура у наставној пракси*, *Методичка пракса*, *Методика наставе књижевности* (од 2020/21), *Методика наставе српског језика* (од 2021/2022), а на мастер студијама на предмету *Методика наставе српског језика – специјални курс*.

Дијапазон универзитетских курсева на којима је В. Илић ангажована у досадашњем изборном периоду сведочи о томе да је кандидаткиња стекла значајно наставно и педагошко искуство у протеклих шест година. О квалитету њеног рада говоре и позитивне

оцене студената на валидним анонимним анкетама, на којима је В. Илић добила просечну оцену 4,7 (од 5).

Од 2017. године В. Илић је сарадник Друштва за српски језик и књижевност Србије (аутор тестова за такмичење из Српског језика и језичке културе; члан Ревизионе комисије републичких такмичења из српског језика и језичке културе за ученике основних и средњих школа; члан Републичке комисије за доделу награде „Професор др Милија Николић”; предавач на семинарима Друштва у Београду, Бору, Смедереву, Крагујевцу; у оквиру манифестације Друштва *Март, месец српског језика* 22. марта 2022. године В. Илић одржала је научно-популарно предавање „Српски језички бонтон” на Филолошком факултету у Београду).

Од 2017. ангажована је као сарадник у Центру за српски као страни језик на Филолошком факултету у Београду. Од септембра 2018. ангажована је као лектор на Семинару српског језика, књижевности и културе у Међународном славистичком центру на Филолошком факултету Универзитета у Београду.

Од децембра 2017. постаје и сарадник Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања Републике Србије (пројекти: *Припремање инструмената, програма и реализација Завршног испита у основном образовању*, 2017/2018; *Израда теста из српског језика и књижевности за пријемни испит ученика са посебним способностима у филолошке гимназије и филолошка одељења*, 2018–2022; *Развој националних испита у средњем образовању – припремање услова за успостављање система матурских испита*, 2020).

Била је сарадник у организацији неколико међународних научних скупова (*Међународни научни скуп о Добрици Ћосићу* – 2017, *XVI међународни конгрес слависта* – 2018), лектор неколико публикација објављених тим поводом, као и научни секретар конференција „Актуелна питања српског правописа, *Нови прилози српском правопису*” (2018) и „Актуелна питања српског правописа, *Нови прилози српском правопису* 2” (2021).

Валентина Илић је члан Комисије за наставу словенских језика, књижевности и култура Међународног комитета слависта.

Од априла 2018. В. Илић је секретар Комисије за праћење и истраживање правописне проблематике (Комисија бр. 5) Одбора за стандардизацију српског језика.

У јуну исте године постаје сарадник на пројекту бр. 178006 – *Српски језик и његови ресурси: теорија, опис и примене*, који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

У оквиру семинара *Унапређивање писаног извештавања* у Београду (31. 10 – 1. 11. 2018), у организацији Државне ревизорске институције и Програма Уједињених нација за развој, водила је радионицу *Језичка култура и правопис: писање великог слова и запете*.

Од јула 2019. Валентина Илић је сарадник на пројекту Европске уније и МПНТР РС „Унапређење квалитета образовања кроз увођење завршних испита на крају средњег образовања” као „не-кључни експерт за развој и израду задатака за завршне испите, као и инструмената, приручника и материјала са садржајем и процедурама завршних испита”, пројекат *Државне матуре*, супервизор тима за предмет: Српски језик.

Учествовала је у реализацији вебинара „Испитни задаци и тестови” у оквиру Пројекта државне матуре за наставнике Српског језика и књижевности, 15. марта 2022.

В. Илић је похађала обуке за састављање, прегледање и оцењивање задатака из српског језика и књижевности у оквиру Пројекта државне матуре Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и Европске уније (2019–2022).

Од децембра 2020. члан је Радне групе за решавање питања Државне матуре и пријема студената на Филолошком факултету Универзитета у Београду.

Изабрана за члана шире управе Друштва за српски језик и књижевност Србије на Изборној скупштини одржаној 23. јануара 2022. године.

В. Илић је секретар редакције научног часописа *Књижевност и језик* од средине 2022. године.

III НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКИ РАД

Досадашњи научно-истраживачки рад Валентине Илић огледа се кроз учешћа на домаћим и међународним научним конференцијама, као и кроз објављивање студија у часописима и домаћим и међународним зборницима радова. Њена научна интересовања крећу се у области лингводидактике, лексикологије, лексичке семантике и нормативистике.

а) Научне конференције

Др Валентина Илић је током претходног изборног периода, од 2016. године, учествовала на више домаћих и међународних научних скупова и округлих столова (Београд, Крагујевац, Софија, Андрићград, Велико Трново, Гранада, Скопље).

1) *Савремена проучавања језика и књижевности*, IX научни скуп младих филолога Србије, Филолошко-уметнички факултет у Крагујевцу, 8. април 2017.

Наслов реферата: *Концептуализација апстрактума* истина *и* лаж *у савременом српском језику*

2) Међународна научна конференција Међународног комитета слависта (МКС), *Актуелни теоријско-методолошки проблеми проучавања и наставе словенских језика и књижевности*, Филолошки факултет у Београду, 25. јун 2017.

Наслов реферата: *Бројевне речи у настави српског језика: актуелно стање и проблеми*

3) XIV Међународни скуп *Славистичка читања*, *Стереотипи у словенским језицима, књижевности и култури*, Универзитет Свети Климент Охридски, Софија, Бугарска, 26–28. април 2018.

Наслов реферата: *Најфреквентнија лексика српских народних пословица у контексту национално-стереотипне слике света*

4) Научни округли сто *Актуелна питања српскога правописа*, Андрићев институт, Андрићград, 13. октобар 2018.

Наслов реферата: *Статус дублета у актуелном Речнику уз* Правопис српскога језика *Матице српске*

5) Међународна научна конференција Међународног комитета слависта (МКС), *Актуелни теоријско-методолошки проблеми проучавања и наставе словенских језика, књижевности и култура II* Комисије за наставу словенских језика, књижевности и култура Међународног комитета слависта на Филолошком факултету Великотрновског универзитета „Свети Ћирило и Методије", 27–28. јун 2019.

Наслов реферата: *Завршни радови на мастер студијама Српски језик на Филолошком факултету УБ: доминантне научне области, методологије и резултати*

6) Међународна конференција *V Congreso internacional "Jornadas Andaluzas de Eslavística"*, Facultad de Traducción e Interpretación, Universidad de Granada, España, 9–11. јул 2019. (коауторско излагање са Весном Николић)

Наслов реферата: *Најфреквентнији проблеми са усвајањем предлога у српском језику као страном (L2) на почетном нивоу учења (A1 и A2)*

7) Електронска IV Междунар. науч.-практ. конференција *Лингвистика, лингводидактика, лингвокультурология: актуальные вопросы и перспективы развития*, Минск, Белорусија, 19–20. март 2020.

Наслов реферата: *The position of paradigmatic lexical relations in university literature for Teaching methodology for the Serbian language*

8) Научни скуп *Актуелна питања лексикологије и лексикографије српскога језика*, Андрићев институт, Андрићград, 8–10. октобар 2021.

Наслов реферата: *Метонимија као когнитивни и лексички механизам у контексту наставе матерњег (српског) језика*

9) Научни скуп *Актуелна питања српског правописа*, *Нови прилози српском правопису 2*, Филолошки факултет, Београд, 23. октобар 2021.

Наслов реферата: *Статус дублета у актуелном Правописном речнику Правописа српскога језика (други део)*

10) Међународна научна конференција Комисије за наставу словенских језика, књижевности и култура Међународног комитета слависта (МКС), *Актуелни теориско-методолошки проблеми во истражувањето и во наставата по словенските јазици, книжевности и култури III*, Скопје, 3 и 4 јуни 2022 г., Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, 3. јун 2022. (Zoom)
Наслов реферата: *Концепција речника дублета српског језика*

б) Библиографија

Др Валентина Илић поднела је списак од 25 библиографских јединица, објављених у периоду од 2015. до 2022. године. Њима се додају и посебно приложени подаци о одбрањеној докторској дисертацији.

Научни радови:

1. Илић 2016: Валентина Илић, „Конкурентност деривата *мужев/мужевљев* у савременом српском језику”, *Исследования по Славянским Языкам* 21–1, Сеул: Корейская ассоциация славистов, Университет Корё, стр. 89–105.
M52 (=1,5)
2. Илић 2016: Валентина Илић, „Методички приступ етимологији на часовима лингвистичке секције у средњој школи”, *Методички видици*, год. 7, бр. 7 (2016), Нови Сад: Филозофски факултет, стр. 137–155. ISSN 2334-7465. УДК 371.3::81’373, doi: https://doi.org/10.19090/mv.2016.7.137-155; доступно на: http://metodickividici.ff.uns.ac.rs/index.php/MV/article/view/1827.
M52 (=1,5)
3. Илић 2018: Валентина Илић, „Писање назива улица и тргова у правописима и настави српског језика”, *Књижевност и језик*, LXV, 1–2, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, стр. 167–185. ISSN 0454-0689; УДК 811.163.41'35 371.3::811.163.41 https://doi.org/10.18485/kij.2018.65.1_2.12
M51 (=3)
4. Илић 2018: Валентина Илић, „Бројевне речи у настави српског језика: актуелно стање и проблеми”, у: *Актуелни теоријско-методолошки проблеми проучавања и наставе словенских језика, књижевности и култура: зборник радова* / Међународна научна конференција Комисије за наставу словенских језика и књижевности Међународног комитета слависта, 2017. (ур. Љиљана Бајић, Јелена Гинић, Наташа Станковић Шошо), Београд: Филолошки факултет, стр. 148–167. 371.3::811.163.41, ISBN 978-86-6153-518-5. https://doi.org/10.18485/mks_knsjkk.2017.ch10
M14 (=5)

5. Илић 2018: Валентина Илић, „Правописни и граматички речници”, *Српска лексикографија од Вука до данас, каталог изложбе* (ур. Милосав Тешић, Рајна Драгићевић, Ненад Ивановић), Београд: Српска академија наука и уметности – Савез славистичких друштава Србије, стр. 259–273. ISBN 978-86-7025-778-8.
   M14 (=5)
6. Илић 2019: Валентина Илић, „Најфреквентнија лексика *Српских народних пословица* у контексту језичко-стереотипне слике света”, у: *Стереотипът в славянските езици, литератури и култури*, сборник с доклади от Четиринадесетите международни славистични четения София, 26–28 април 2018 г., Том I, Езикознание (отг. ред. доц. д-р Цветанка Аврамова), София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 94–104. ISBN 978-954-07-4883-2 (мека подвързия), ISBN 978-954-07-4895-5 (pdf)
   M33 (=1)
7. Илић 2019: Валентина Илић, „Статус дублета у Речнику уз *Правопис српскога језика* Матице српске”, у: *Нови прилози српском правопису*, зборник радова са научног скупа „Актуелна питања српског правописа” одржаног у Вишеграду 13. 10. 2018. (прир. М. Ковачевић), Нови Сад: Матица српска – Вишеград: Андрићев институт, 185–215. UDC 811.163.41’35, 811.163. 41’374, ISBN 978-86-7946-297-8
   M45 (=1,5)
8. Илић 2020: Valentina Ilić, „The position of paradigmatic lexical relations in university literature for Teaching methodology for the Serbian language” in: *Лингвистика, лингводидактика, лингвокультурология: актуальные вопросы и перспективы развития: материалы IV Междунар. науч.-практ. конф., Минск, 19–20 марта 2020 г.* / редкол.: О. Г. Прохоренко (отв. ред.) [и др.]. – Минск : БГУ. p. 207–213.
   ISBN 978-985-566-552-7 УДК 81(06)+811.1/.8(072)(06)+81:008(06) ББК 81я431+81.40/59р30-2я431+81.006.3я431
   M33 (=1)
9. Станковић Шошо и Илић 2020: Наташа Станковић Шошо и Валентина Илић, „Настава методике српског језика и књижевности на Филолошком факултету Универзитета у Београду”, у: *Положај словенских језика, књижевности и култура на универзитетима у свету, Округли сто комисије за наставу словенских језика и књижевности Међународног комитета слависта*, Београд: Филолошки факултет, 134–168. ISBN 978-86-6153-627-4
   DOI https://doi.org/10.18485/mks_knsjkk_polozaj.2020
   M14 (=5)
10. Илић 2020: Валентина Илић, „Апстрактуми *истина* и *лаж* у савременом српском језику: концептуализација ИСТИНЕ (когнитивнолингвистички приступ)”, *Књижевност и језик*, LXVII/2, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, стр. 273–290. https://doi.org/10.18485/kij.2020.67.2.2
    M51 (=3)
11. Илић и Николић 2021: Валентина Илић и Весна Николић, „Најфреквентнији проблеми са усвајањем предлога у српском језику као страном (L2) на почетним

нивоима учења (А1 и А2)", у: *New Trends in Slavic Studies* (eds. Suėrez Cuadros, Simĵn José, Vercher García, Enrique J., Barros García, Benamí, Marynenko, Pavlo, Quero Gervilla, Enrique F.), 5th International Conference „Andalusian Symposia on Slavic Studies", Москва: URSS – КРАСАНД, стр. 88–97. ISBN 978-5-396-01059-8
Публикација доступна на адреси: http://urss.ru/cgi-bin/db.pl?lang=Ru&blang=ru&page=Book&id=271059
М33 (=1)

12. Илић 2021: Валентина Илић, „Апстрактуми *истина* и *лаж* у савременом српском језику: концептуализација ЛАЖИ (когнитивнолингвистички приступ)", *Књижевност и језик*, LXVIII, св. 2, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, стр. 297–315. https://doi.org/10.18485/kij.2021.68.2.4
М51 (=3)
13. Илић 2022: Валентина Илић, „Статус дублета у Речнику уз *Правопис српскога језика* Матице српске (други део)", зборник радова са научног скупа „Актуелна питања српског правописа: *Нови прилози српском правопису* 2" одржаног на Филолошком факултету Универзитета у Београду 23. 10. 2021.
М45 (=1,5)
14. Валентина Илић, „Завршни радови на мастер студијама *Српски језик* на Филолошком факултету Универзитета у Београду: доминантне научне области, методологије и резултати", у: *Актуелни теоријско-методолошки проблеми проучавања и наставе словенских језика, књижевности и култура*: зборник радова / Међународна научна конференција Комисије за наставу словенских језика и књижевности Међународног комитета слависта, 2019, Велико Трново: Великотрнавски универзитет (у штампи).
15. Валентина Илић, „Метонимија као когнитивни и лексички механизам у контексту наставе матерњег (српског) језика", зборник радова са научног скупа „Актуелна питања лексикологије и лексикографије српскога језика" одржаног у Андрићевом институту у Вишеграду 8–10. октобра 2021. године. (у штампи)

Стручни радови:

16. Илић 2018: Валентина Илић, „Концептуализација *истине* и *лажи* у асоцијацијама наших ученика", *Свет речи*, 45–46, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, стр. 14–18. ISSN 1450-6211
17. Секулић и Илић 2019: Александра Секулић и Валентина Илић, *Српски језик и књижевност: збирка задатака за завршни испит у основном образовању*, Београд: Вулкан издаваштво. ISBN 978-86-10-02620-7

Критике и прикази:

18. Илић 2015: Валентина Илић, „Приказ монографије *Синтакса пасива у савременом српском језику* С. Танасића", *Наш језик*, XLVI/3–4, Београд: Институт за српски језик САНУ, стр. 129–137, ISSN 0027-8084

M56 (=0,5)

19. Илић 2017: Валентина Илић, „Анкета Јована Скерлића поново међу Србима”, *Књижевност и језик*, LXIV/1–2, Београд: Чигоја штампа, стр. 261–267. ISSN 0454-0689
    M56 (=0,5)
20. Илић 2019: Валентина Илић, „Пословице у настави језика, језичке културе и књижевности”, *Књижевност и језик*, LXVI, 1, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, стр. 215–222. ISSN 0454-0689 UDK [821.163.41+81]:37.
    M56 (=0,5)
21. Илић 2019: Валентина Илић, „О статусу српског језика и његовог правописа у науци и настави”, *Књижевност и језик*, LXVI, 2, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, стр. 405–410. ISSN 0454-0689 UDK [821.163.41+81]:37.
    M56 (=0,5)
22. Илић 2021: Валентина Илић, „Рајна Драгићевић. *Граматика у огледалу семантике*”, *Јужнословенски филолог*, LXXVII, св. 2, стр. 280–290.
    M26 (=1)

<u>Хронике научних скупова</u>:

23. Илић 2019: Валентина Илић, „Научни округли сто посвећен српском правопису”, Хроника Научног округлог стола *Актуелна питања српског правописа*, Андрићград, 13. октобар 2018, *Наш језик*, XLIX–2, стр. 105–108.
24. Илић 2021: Валентина Илић, „Научни скуп *Актуелна питања српског правописа: Нови прилози српском правопису 2*”, *Наш језик*, LII, св. 2, стр. 111–120.

<u>Објављена резимеа научних саопштења</u>:

25. Илић 2017: Валентина Илић, „Бројевне речи у настави српског језика: актуелно стање и проблеми”, *Актуелни теоријско-методолошки проблеми проучавања и наставе словенских језика, књижевности култура*: зборник резимеа / Међународна научна конференција Комисије за наставу словенских језика и књижевности Међународног комитета слависта, Београд: Филолошки факултет, стр. 45–47. ISBN 978-86-6153-449-2
    M34 (=0,5)

в) Докторска дисертација

Назив теме: „Теорија и пракса наставе лексикологије српског језика (у основној и средњој школи)”

Датум одбране: 9. јун 2022. године

Факултет: Филолошки факултет Универзитета у Београду

Ментор: проф. др Вељко Брборић, Филолошки факултет Универзитета у Београду

Чланови комисије: проф. др Вељко Брборић, Филолошки факултет Универзитета у Београду, проф. др Рајна Драгићевић, Филолошки факултет Универзитета у Београду, проф. др Драгана Вељковић Станковић, Филолошки факултет Универзитета у Београду, проф. др Бојана Милосављевић, Учитељски факултет Универзитета у Београду / Институт за српски језик САНУ

М70 (=6)

г) Укупан број научних бодова

На основу прегледане библиографије Валентине Илић закључује се да је кандидаткиња од 2015. године до сада остварила 42,5 научних бодова.

3 × М14 (5) + 1 × М26 (1) + 3 × М33 (1) + 1 × М34 (0,5) + 2 × М45 (1,5) + 3 × М51 (3) + 2 × М52 (1,5) + 4 × М56 (0,5) + 1 × М70 (6) =
15 + 1 + 3 + 0,5 + 3 + 9 + 3 + 2 + 6 = **42,5**

IV АНАЛИЗА ПРИЛОЖЕНИХ НАУЧНИХ РАДОВА И ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

1. Валентина Илић, „Конкурентност деривата *мужев/мужевљев* у савременом српском језику", *Исследования по Славянским Языкам* 21–1, Сеул: Корейская ассоциация славистов, Университет Корё, стр. 89–105.

У раду *Конкурентност деривата* мужев/мужевљев *у савременом српском језику* из угла творбе речи испитује се статус облика *мужев / мужевљев* у савременом српском језику. Циљ истраживања био је да се на основу лингвистичких чињеница, фреквенције ових облика и колоката у којима се јављају у српском језику покаже да ли се ради о равноправним дублетима међу којима нема семантичких разлика, или су у питању две лексеме заменљиве у (скоро) свим контекстима. У првом делу рада дате су дефиниције дублетности и синонимије, које су потом постављене у контекст творбе речи, а такође су изнети релевантни подаци о генези и семантици суфикса *-ов* / *-ев* и *-овљев* / *-евљев.* Ауторка је детаљно представила историјат овог питања осликавајући статус разматраних облика у граматикама од 19. века до данашњих дана (тј. од граматика Вука Стефановића Караџића и Ђуре Даничића до академских уџбеника Михаила Стевановића и Стјепана Бабића). Након анализе примера ексцерпираних из електронског *Корпуса савременог српског језика* Математичког факултета у Београду и оних до којих је дошла једноставном Гугл претрагом ауторка је извела закључак о потпуно равноправној и дублетној употреби придева *мужев* / *мужевљев*. Добијене резултате упоредила је са стањем у савременим (нормативним) граматикама и речницима српског језика (РСАНУ, РМС, РСЈ; *Граматика српскога језика* Ж. Станојчића и Љ. Поповића, *Нормативна граматика српског језика* И. Клајна и П. Пипера). У раду су јасно и прегледно наведене сличности и разлике које се тичу статуса поменутих лексема у научној литератури у поређењу с резултатима из електронског корпуса. Системско испитивање употпуњено је резултатима анкете

спроведене међу београдским гимназијалцима која је за циљ имала испитивање језичког осећања данашње омладине у вези с употребом лексема *мужев* / *мужевљев* / *мужевљи*. Установљено је да резултати ове анкете стоје у диспаратном односу с резултатима текстуалног испитивања (е. корпус, Гугл), будући да су испитаници несумњиву предност дали облику *мужевљев* (у односу на облик *мужев*), што ауторка објашњава утицајем посесивног значења које уноси триплирани суфикс *-овљев* / *-евљев*. Закључено је да облици *мужев* / *мужевљев* у савременом српском језику стоје у дублетном односу, а да је тенденција према чешћој употреби лика *мужевљев* у говору гимназијалаца само сигнал могуће промене статуса ових дублета у будућности.

2. Валентина Илић, „Методички приступ етимологији на часовима лингвистичке секције у средњој школи", *Методички видици*, год. 7, бр. 7 (2016), Нови Сад: Филозофски факултет, стр. 137–155. ISSN 2334-7465. УДК 371.3::81'373, doi: https://doi.org/10.19090/mv.2016.7.137-155; доступно на: http://metodickividici.ff.uns.ac.rs/index.php/MV/article/view/1827.

У раду *Методички приступ етимологији на часовима лингвистичке секције у средњој школи,* који је настао на темељу бављења В. Илић методичким проблемима, представљен је методички приступ уводу у етимологију. Истакавши слабу заступљеност дијахронијске перспективе у наставним програмима, ауторка је овај методички триптих осмислила како би заинтересоване ученике упознала с основним постулатима етимолошке науке. У складу с модерним приступима настави матерњег језика, а уз примену комуникативног приступа, овај тематски блок чине следећи сегменти: (а) представљање етимологије као научне дисциплине, (б) оспособљавање средњошколаца за коришћење етимолошких речника, (в) анализа народних пословица из Вукове збирке (*Српске народне пословице*) са кључним речима КУЋА и БОГ. Структура, избор корпуса, примера и експланаторни приступ одабраним примерима показују да се формирању методичког модела пришло промишљено и са добрим знањем, а ауторка је такође водила рачуна о томе да све научне чињенице буду адекватно и приступачно представљене. Уз садејство низа методичких радњи, које за циљ имају што ефективније преношење и усвајање језичког инпута, у фокус обраде на часовима лингвистичке секције постављени су пажљиво одабрани предлошци, једнако занимљиви и корисни за даље развијање ученичких интересовања, као и за обликовање наставног приступа овом градиву. На занимљив начин презентована је етимологија најфреквентнијих именица у *Српским народним пословицама* (*бог*, *кућа*), а добра организација методичких корака омогућила је и проширивање знања у вези са лексемама *дом*, *поп* и *свештеник*. Остварена је умешна корелација са садржајима из области лексикологије, али и са наставом књижевности; посебну вредност овог методичког модела представља његов мотивацијски потенцијал за ширење и повезивање знања из области етимологије, лексикологије и лингвокултурологије.

3. Валентина Илић, „Писање назива улица и тргова у правописима и настави српског језика”, *Књижевност и језик*, LXV, 1–2, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, стр. 167–185. ISSN 0454-0689; УДК 811.163.41'35 371.3::811.163.41 https://doi.org/10.18485/kij.2018.65.1_2.12

Предмет рада *Писање назива улица и тргова у правописима и настави српског језика* јесте детаљна анализа текста правописа који се тиче ове тачке (од *Правописа* Матице српске из 1993, па до актуелног *Правописа српскога језика* Матице српске из 2010, као и *Правописа* М. Дешића), коју прати проблематизовање образложења, као и паралелно испитивање ове области у наставним програмима и уџбеницима који се користе у нашим школама. Поред тога, анализирају се и сви задаци са такмичења из српског језика и језичке културе у последњих 17 година у којима се испитивало познавање писања назива улица и тргова. Будући да је ово истраживање ауторка представљала наставницима из Србије на 59. Републичком зимском семинару 2018. године на Филолошком факултету Универзитета у Београду, она је анкетирала више од 100 наставника који су присуствовали њеној радионици, а резултати те анкете показују да наставници најпре имају тешкоће да и сами разумеју правила, а потом и да их пренесу ученицима. Најзначајнији научни и стручни допринос овога рада представља његов завршетак, у коме ауторка на основу претходне детаљне анализе текста важећег *Правописа*, изводи пет правила за писање назива улица и тргова, која у многоме могу разрешити постојеће правописне дилеме и тиме олакшати њихово разумевање и наставну обраду. Она су изузетно драгоцена, будући да проблеме у вези са писањем адреса ова разложно наведена правила могу отклонити.

4. Валентина Илић, „Бројевне речи у настави српског језика: актуелно стање и проблеми”, у: *Актуелни теоријско-методолошки проблеми проучавања и наставе словенских језика, књижевности и култура: зборник радова* / Међународна научна конференција Комисије за наставу словенских језика и књижевности Међународног комитета слависта, 2017. (ур. Љиљана Бајић, Јелена Гинић, Наташа Станковић Шошо), Београд: Филолошки факултет, стр. 148–167. 371.3::811.163.41, ISBN 978-86-6153-518-5. https://doi.org/10.18485/mks_knsjkk.2017.ch10

У раду *Бројевне речи у настави српског језика: актуелно стање и проблеми*, који је излагала на заседању Комисије за наставу словенских језика, књижевности и култура Међународног комитета слависта, В. Илић је прегледно представила статус бројева као врсте речи у наставним програмима за основну и средњу школу, потом је детаљно анализирала њихову обраду у уџбеницима неколико најдоминатнијих издавача, а затим је донела резултате истраживања спроведеног у двема средњим школама, у Београду и Смедереву, на узорку од 100 гимназијалаца, чиме јасно указује на кључне проблеме у усвајању бројевних речи, долази до њихових узрока и нуди корисне методичке препоруке за њихово превазилажење – потребу за истовременим осветљавањем граматичких и семантичких обележја ове хетерогене врсте речи, као и буђење свести ученика о фази

границама и прелазним формама у језичком систему сатканом од мноштва пресека скупова и континуума.

5. Валентина Илић, „Правописни и граматички речници", *Српска лексикографија од Вука до данас, каталог изложбе* (ур. Милосав Тешић, Рајна Драгићевић, Ненад Ивановић), Београд: Српска академија наука и уметности – Савез славистичких друштава Србије, стр. 259–273. ISBN 978-86-7025-778-8.

Рад *Правописни и граматички речници* објављен је у колективној монографији – каталогу који је пратио изложбу *Српска лексикографија од Вука до данас*. У њему ауторка прегледно и хронолошки представља историјат и развој српских правописних речника с почетка па све до краја XX века, представљајући истовремено и структуру речничког чланка у њима, као и број обрађених одредница, не заобилазећи ни осветљавање друштвено-историјских прилика у којима су настајали. Посебно се истиче настанак модерних правописних и граматичких речника И. Клајна, К. Љубеновића и В. Петровић, који се осамостаљују од правописних приручника и постају посебно лексикографско дело. Рад закључује представљање савременог стања у српској ортографској лексикографији и приказивање традиционалне и модерне струје и оквиру ње, односно актуелног анексног речника *Правописа* Матице српске, као и великог *Правописног речника* М. Шипке. Рад доноси укупан стогодишњи историјат српских правописних речника, уз могућност да се током развоја њихова структура и обим прегледно прате и разумеју. Илустративно се, у складу са концептом овог каталога, дају и репрезентативни речнички чланци најзначајних правописних речника, а паралелни превод на руски језик отвара врата бољој рецепцији овог текста у словенском свету.

6. Валентина Илић, „Најфреквентнија лексика *Српских народних пословица* у контексту језичко-стереотипне слике света", у: *Стереотипът в славянските езици, литератури и култури*, сборник с доклади от Четиринадесетите международни славистични четения София, 26–28 април 2018 г., Том I, Езикознание (отг. ред. доц. д-р Цветанка Аврамова), София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски", 94–104. ISBN 978-954-07-4883-2 (мека подвързия), ISBN 978-954-07-4895-5 (pdf)

Циљ рада *Најфреквентнија лексика српских народих пословица у контексту језичко-стереотипне слике света* јесте испитати однос данашњих говорника према трима најфреквентнијим именицама Вукових пословица (*Бог, кућа* и *човек*), које представљају, на неки начин, појмовне примитиве наше културе. У раду се најпре асоцијативном методом, којој су били изложени студенти србистике у Београду, долази до концепата ових појмова, а затим се њихова семантика испитује и техником семантичког диференцијала Ч. Озгуда. С обзиром на чињеницу да обе методе могу упутити на стереотипност анализираних појмова, оне су у овом раду сврховито укрштене, па се њихови резултати пореде и сагледавају у светлу садашње културалне стереотипности. В. Илић у овом раду долази до формуле за израчунавање коефицијента стереотипности неког појма на основу његовог асоцијативног

поља, што показује њену способност апстраховања и математичког промишљања о односима међу асоцијацијама. Понуђена формула несумњиво доприноси лингвокултуролошким истраживањима. Анализа вербалних асоцијација представљена је и графички, док су резултати технике семантичког диференцијала дати у дијаграмима, у којима се огледа ауторкино настојање за што разумљивијим и прецизнијим представљањем резултата. Ауторка укрштањем ових метода долази до закључака да анализиране лексеме припадају културално стереотипним појмовима, при чему се показује да концепти *Бога* и *куће* имају висок афективни интензитет, за разлику од лексеме *човек*, која је за данашњег испитаника нешто неутралнија.

7. Валентина Илић, „Статус дублета у Речнику уз *Правопис српскога језика* Матице српске", у: *Нови прилози српском правопису*, зборник радова са научног скупа „Актуелна питања српског правописа" одржаног у Вишеграду 13. 10. 2018. (прир. М. Ковачевић), Нови Сад: Матица српска – Вишеград: Андрићев институт, 185–215. UDC 811.163.41'35, 811.163. 41'374, ISBN 978-86-7946-297-8

У раду *Статус дублета у актуелном* Речнику *уз* Правопис српскога језика *Матице српске* ауторка даље развија своја интересовања за ортографска питања. Након прегледно датог приступа термину *дублет* у савременој литератури, ауторка полази од постојеће дефиниције и класификације дублета настале на основу претходно важећег правописа, и поставља питање у којој мери та класификација одговара постојећој књижевнојезичкој норми. Овај рад представља прву трећину њеног истраживања, односно квантитативну и квалитативну анализу свих дублетних решења (око 700) из Речника уз *Правопис* Матице српске од слова *А* до слова *И*. На основу богате грађе изводи се класификација дублета на седам категорија на основу језичког нивоа у коме се одиграва обличко варирање. На крају студије ауторка доноси листу свих дублетних лема (*А–И*), која може бити веома значајна за даља нормативистичка и ортографска испитивања, а свакако и за побољшање новог издања српског правописа у правцу евентуалне редукције сувишних дублетизама. Рад пружа увид у коначан број и типологију дублета, односно у актуелно стање наше књижевнојезичке норме, а класификацији до које је дошла ауторка, на основу увида у целокупну грађу (*А–Ш*), не предвиђа значајно проширење. Ово истраживање представљено је на Научном округлом столу „Актуелна питања српског правописа", у Андрићграду, 13. октобра 2018, који су организовали Одељење за српски језик Андрићевог института, Матица српска и Одбор за стандардизацију српског језика. Хронику тога скупа сувисло и прегледно је представила у тексту *Научни округли сто посвећен српском правопису*, који је објављен у часопису *Наш језик* 49/2 (стр. 105–108).

8. Valentina Ilić, „The position of paradigmatic lexical relations in university literature for Teaching methodology for the Serbian language" in: *Лингвистика, лингводидактика, лингвокультурология: актуальные вопросы и перспективы развития: материалы IV Междунар. науч.-практ. конф., Минск, 19–20 марта 2020 г.* / редкол.: О. Г. Прохоренко (отв. ред.) [и др.]. – Минск : БГУ. p. 207–213.

ISBN 978-985-566-552-7 УДК 81(06)+811.1/.8(072)(06)+81:008(06) ББК 81я431+81.40/59р30-2я431+81.006.3я431

Рад *The position of paradigmatic lexical relations in university literature for Teaching methodology for the Serbian language* објављен је на енглеском језику у зборнику радова са међународног скупа одржаног Минску (онлајн) 19–20. марта 2022. године. У њему В. Илић испитује место парадигматских лексичких односа у основној универзитетској методичкој литератури за наставу српског језика као матерњег. Циљ овог рада јесте да покаже статус лексиколошких тема у општој методици наставе, њихову корелацију са наставним програмима, недостатке традиционалне литературе и могућности за правце њеног будућег развоја. Ауторка налази да лексикологија у ужем смислу у канонској универзитетској методичкој литератури има изузетно маргинално место. Недостаје теоријски приступ овој лингвистичкој дисциплини у наставном контексту који би будућим и садашњим наставницима осветлио улогу и значај лексикологије у образовном процесу и олакшао им обраду лексиколошких тема. Актуелни садржаји у универзитетским уџбеницима не говоре ништа о месту лексикологије у програмским садржајима, приступи лексиколошким категоријама су површни, а наведени примери лексичко-семантичких вежбања одговарају основношколском узрасту, па питање методике наставе лексикологије у средњој школи остаје неотворено. Отуда би, како В. Илић закључује, у будућој канонској методичкој литератури требало успоставити бољу корелацију са наставним програмима и лексикологију више представити из перспективе науке о језику, затим образложити и разграничити методологију наставног приступа у основној и средњој школи, те успоставити чвршћу везу лексикологије са лексикографијом.

9. Наташа Станковић Шошо и Валентина Илић, „Настава методике српског језика и књижевности на Филолошком факултету Универзитета у Београду”, у: *Положај словенских језика, књижевности и култура на универзитетима у свету, Округли сто комисије за наставу словенских језика и књижевности Међународног комитета слависта*, Београд: Филолошки факултет, 134–168. ISBN 978-86-6153-627-4 DOI https://doi.org/10.18485/mks_knsjkk_polozaj.2020

У коауторском раду који је В. Илић писала са Н. Станковић Шошо са Катедре за српску књижевност са јужнословенским књижевностима Филолошког факултета у Београду, указује се на посебности проучавања обавезних и изборних методичких предмета на основним и мастер академским студијама на Катедри за српски језик са јужнословенским језицима и Катедри за српску књижевност са јужнословенским књижевностима Филолошког факултета Универзитета у Београду. Уз опис садржаја курсева, намењених студентима треће и четврте године, група 01 (*Српски језик и књижевност*), 05 (*Српска књижевност и језик*) и 06 (*Српска књижевност и језик са компаратистиком*), образлажу се најзначајнији циљеви и исходи универзитетске наставе

и облици рада са студентима који се оспособљавају за професију наставника српског језика и књижевности у основној школи, гимназији и средњој стручној школи. Представљена је разноврсност тема Завршних (дипломских) радова из *Методике наставе књижевности и српског језика* на основним академским студијама и Завршних мастер радова из *Методике наставе српског језика* и *Методике наставе књижевности* на мастер академским студијама. Рад представља детаљан приказ статуса методичких обавезних и изборних курсева на националним катедрама Филолошког факултета у Београду, на којима се студенти оспособљавају да различитим путевима преносе поуздана, функционална и трајна знања и вештине из српског језика и књижевности.

10. Валентина Илић, „Апстрактуми *истина* и *лаж* у савременом српском језику: концептуализација ИСТИНЕ (когнитивнолингвистички приступ)”, *Књижевност и језик*, LXVII/2, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, стр. 273–290. https://doi.org/10.18485/kij.2020.67.2.2

Рад *Апстрактуми истина и лаж у савременом српском језику: концептуализација ИСТИНЕ (когнитивнолингвистички приступ)* представља први део опсежног лексичкосемантичког истраживања у коме су апстрактне именице *истина* и *лаж*, које обележавају важну сферу човековог духовног живота, анализиране когнитивнолингвистичким методом концептуалне анализе на корпусу савременог српског језика. Пре саме анализе описана је природа апстрактума, а затим је представљена етимологија *истине* и *лажи*, која показује рудиментарно разумевање ових појмова у свести наших предака, као и њихова семантика у речницима савременог српског језика. У главном делу рада В. Илић даје преглед и анализу одабране грађе, којом се долази до појмовних метафора и сценарија груписаних по различитим нивоима општости, који илуструју концептуализацију ИСТИНЕ у савременом српском језику. На самом крају изводи се закључак и издвајају се кључне карактеристике обликовања овог појма у нашем когнитивном систему.

11. Валентина Илић, „Апстрактуми *истина* и *лаж* у савременом српском језику: концептуализација ЛАЖИ (когнитивнолингвистички приступ)”, *Књижевност и језик*, LXVIII, св. 2, Београд: Друштво за српски језик и књижевност Србије, стр. 297–315. https://doi.org/10.18485/kij.2021.68.2.4

Рад представља други део изнад описаног истраживања, у коме су апстрактне именице *истина* и *лаж*, анализиране когнитивнолингвистичким методом концептуалне анализе на корпусу савременог српског језика. На почетку рада В. Илић наводи најважније закључке у вези са концептом ИСТИНЕ. У главном делу студије дат је преглед и анализа грађе, којом се долази до појмовних метафора и сценарија груписаних по различитим нивоима општости, који илуструју концептуализацију ЛАЖИ у савременом српском језику. Изводи се закључак и издвајају се кључне карактеристике обликовања овог појма у нашем когнитивном систему, а на самом крају се утврђују сличности и разлике концепата

испитиваних именичких антонима. Подаци до којих је Валентина Илић дошла конфронтирањем концепата ИСТИНЕ и ЛАЖИ су следећи: 1) појмовне метафоре са виших нивоа на скали *конкретно–апстрактно* у потпуности се подударају (ЕНТИТЕТ / ПОЈАВА); 2) као ЕНТИТЕТИ, оба појма имају такође идентичне конкретизације (ЖИВО БИЋЕ / ПОЈАВА / ПРЕДМЕТ); 3) разлике се јављају само на најнижим нивоима конкретности, где су задржане и неке подударности; 4) истина је ОСОБА чешће СА ПОЗИТИВНИМ ОСОБИНАМА, ЛАЖ СА НЕГАТИВНИМ, 5) ЛАЖ ЈЕ ЧУДОВИШТЕ И НЕПРИЈАТЕЉ, док се *истина* никад тако не поима; 6) ИСТИНА ЈЕ ДУБОКА И БИСТРА ТЕЧНОСТ, ЛАЖ ПЛИТКА И МУТНА; 7) ИСТИНА ЈЕ ГОРКА, ЛАЖ СЛАТКА ИЛИ ПРЕСОЉЕНА; 8) ИСТИНА ЈЕ СТАМЕНА ГРАЂЕВИНА, ЛАЖ НЕСИГУРАН ТЕМЕЉ; 9) ИСТИНА ЈЕ ПРОЗИРНА, ЛАЖ ОБОЈЕНА; 10) ИСТИНА ЈЕ СВЕТЛОСТ, ЛАЖ ЈЕ У ТАМИ; 11) ИСТИНА ЈЕ ВЕЧНА, ЛАЖ ПРОЛАЗНА. Концептуализације ових апстрактума показују да су *истина* и *лаж* саодносне појаве, при чему прва има јединствен лик, док друга поседује огроман потенцијал варирања, јер се (једна) *истина* може представити на небројено много *лажних* начина. Ауторка у закључку наглашава да ова анализа представља само један поглед на *истину* и *лаж*, који не негира друкчије приступе, већ заједно с њима, синергично и комплементарно, доприноси бољем и темељнијем разумевању појмова који представљају човекове базичне аксиолошке стожере.

12. Валентина Илић и Весна Николић, „Најфреквентнији проблеми са усвајањем предлога у српском језику као страном (L2) на почетним нивоима учења (A1 и A2)", у: *New Trends in Slavic Studies* (eds. Suėrez Cuadros, Simĵn José, Vercher García, Enrique J., Barros García, Benamí, Marynenko, Pavlo, Quero Gervilla, Enrique F.), 5th International Conference „Andalusian Symposia on Slavic Studies", Москва: URSS – КРАСАНД, стр. 88–97. ISBN 978-5-396-01059-8
Публикација доступна на адреси: http://urss.ru/cgi-bin/db.pl?lang=Ru&blang=ru&page=Book&id=271059

На основу искуства стечених заједно са коауторком овог рада, Весном Николић, у раду са студентима из различитих земаља света који уче српски језик као страни (L2) на почетном (A1 и A2) нивоу, В. Илић (са В. Николић) показује да један од најчешћих проблема представља усвајање предлога, односно предлошко-падежног система српског језика. У овом раду, који се бави типичним грешкама у вези са употребом предлога, ауторке осветљавају неке од најучесталијих проблема са којима се сусрећу како студенти српског језика као страног, тако и њихови предавачи. Најпре представљају њихову обраду и појављивање у два уџбеника српског језика за странце *Реч по реч* и *Научимо српски 1*, а затим анализирају корпус заснован на испитним тестовима које су полазници почетног двосеместралног курса у Центру за српски као страни језик на Филолошком факултету Универзитета у Београду полагали на крају школске 2015/16, 2016/17, 2017/18. и 2018/19. године. Тако се издвајају грешке са употребом предлога *у, на, од, са* и *за*. Посебна пажња посвећена је њиховим семантичким карактеристикама и односима са именицом уз коју

стоје. У том смислу, као адекватан показао се когнитивнолингвистички приступ. Основни циљ истраживања био је указати на најчешће грешке које се јављају у слободној продукцији, а резултати истраживања и методички савети доприносе унапређењу наставе, уџбеничке литературе и редукцији грешака које су се овим истраживањем показале као најфреквентније.

13. Валентина Илић, „Статус дублета у Речнику уз *Правопис српскога језика* Матице српске (други део)", зборник радова са научног скупа „Актуелна питања српског правописа: *Нови прилози српском правопису* 2" одржаног на Филолошком факултету Универзитета у Београду 23. 10. 2021.

Наставак опсежног истраживања дублетних форми наведених у Речнику уз *Правопис српскога језика* Матице српске Валентина Илић представила је на Научном скупу „Актуелна питања српског правописа: *Нови прилози српском правопису* 2" одржаног на Филолошком факултету Универзитета у Београду 23. октобра 2021. Други део тог истраживања објављен је у зборнику радова са наведеног скупа. У њему В. Илић анализира остатак грађе (дублете од *Ј* до *Ш*) и доноси коначну, проширену и врло разуђену класификацију добијену на основу свих 2.300 дублетних лема забележених у овом речнику. На самом крају ауторка доноси наставак Листе дублета која, у споју са првим делом, представља регистар свих дублетизама нашег актуелног правописног речника. Наведени опис, класификација и попис дублета у једном од наших најзначајнијих нормативних приручника могу бити значајан допринос у процесу рекодификације наше књижевнојезичке норме. Хронику овог научног скупа, на коме је изложила други део свог истраживања, В. Илић је врло детаљно представила у тексту који је објављен у *Нашем језику* LII, св. 2 (стр. 111–120).

14. Валентина Илић, *Теорија и пракса наставе лексикологије српског језика (у основној и средњој школи)* – докторска дисертација

Докторска дисертација Валентине Илић представља прво опсежно теоријско и емпиријско истраживање којим се постављају темељи образовне лексикологије у Србији. Са подробно истраженим константама за методичко поступање, заснованим на онтогенетским и микрогенетским психолингвистичким налазима, пружају се поуздане основе за исправно наставно планирање, ток и разраду лексиколошких лекција у уџбеницима, а практичарима омогућава осмишљавање ефикаснијих апликативних приступа.

Да би се истражило и разумело место лексикологије у настави, ауторка најпре истражује ток њеног развоја у славистичкој и англосаксонској лингвистици, будући да се он касније рефлектовао на њено утемељење у образовном систему. У складу са савременим европским образовним тенденцијама, значај и улога лексикологије у образовању представљени су из угла компетенцијског приступа. Резултати истраживања

показују да се наставом лексикологије развијају металингвистичке, когнитивне, културолошке, читалачке, лингвистичке, те најсложеније, које долазе у резултату претходних – комуникативне компетенције. У настави лексикологије В. Илић тако, између осталог, види могућност развоја читалачке писмености, која би допринела успешнијим резултатима наших ученика на међународним тестирањима (ПИСА, PIRLS и сл.).

Налази релевантних онтогенетских и микрогенетских психолингвистичких истраживања, које В. Илић веома пажљиво реинтерпретира у четвртом поглављу дисертације, јасно указују на сукцесивност или симултаност развоја когнитивних структура које омогућавају разумевање логичких односа на којима су засноване лексичкосемантичке категорије. Отуда ауторка долази до 25 импликација за наставну праксу, које, између осталог, осветљавају адекватан, психодидактички утемељен, распоред лексиколошких концепата током образовног процеса. Тако се први пут на емпиријским доказима јасно показује да је досадашњи наставни редослед обраде лексичкосемнатичких категорија неусклађен са развојем дечијег мишљења. На основу добијених наставних импликација утемељених у психолингвистичким налазима, могу се кориговати недостаци актуелних програма наставе и уџбеничких садржаја, што би, по свему судећи, унапредило ефикасност наставе језика на овом пољу.

Иако је у тексту рада показано да је лексикологија релативно млада лингвистичка дисциплина у свету и код нас, анализа српских програмских садржаја показала је да корени њених категорија у њима сежу још у 19. век. Показано је да су састављачи првих програма придавали значаја и (лексичкој) семантици, која је временом добијала све стабилније место у програмском систему. Анализа *савремених програма наставе и учења* показала је да лексиколошки садржај у ужем смислу *у основној школи*, у складу са циљевима усмереним превасходно на богаћење лексичког фонда, на многим местима није усклађен са интелектуалним развојем детета, односно са импликацијама психолингвистичких налаза. Уколико би се основни циљеви наставе лексикологије усмерили на усвајање функционисања лексичког система, распоред лексиколошке грађе требао би бити другачији и заступљен у свим старијим разредима, што би допринело ефикаснијем досезању стандарда образовних постигнућа на различитим пољима. Када је реч о *средњошколској настави* лексикологије, В. Илић закључује да би у програмским документима она могла имати нешто мање корекције. На основу прегледа и анализе *српске опште методичке литературе*, која би, по правилу, требало да понуди (будућим) наставницима детаљнију разраду тема предвиђених програмским садржајима, закључује се да област лексикологије *хитно треба осавременити* и ускладити са актуелним програмским садржајима и развојем лексиколошке науке, а у томе могу, као узорни, помоћи руски универзитетски уџбеници методике наставе матерњег језика.

Анализа корпуса првих српских школских граматика показала је да смо озбиљнију и развијенију разраду лексикологије добили смо тек 1992. године, када су аутори *Граматике српског језика* Ж. Станојчић и Љ. Поповић лексикологији посветили цело поглавље, у оквиру кога су дедуктивно-индуктивним путем описане најпознатије

лексичкосемантичке категорије (полисемија, хомонимија, синонимија, антонимија, метафора, метонимија, синегдоха).

Истраживање свих садашњих акредитованих граматика за основно и средње школско образовање приказало је актуелни статус лекција из лексикологије у њима, а детаљна анализа појединачних лекција у уџбеницима пет најзаступљенијих издавача у нашим школама показала је да нема граматике у коме су оне подједнако успешно обрађене.

Најзад, закључци са спроведеног теренског истраживања у пет градова Републике Србије, међу 1.052 ученика који репрезентују основношколску и средњошколску популацију, рефлектују слабости идентификоване у програмским и уџбеничким садржајима. Уз зналачку примену квантитативног метода и статистичку обраду података, Валентина Илић увиђа значајне разлике у постигнућима ученика како на узрасној, тако и на географској и образовно-профилној равни. Резултати анализе овог емпиријског истраживања представљају неку врсту лакмус хартије, на којој се одражава квалитет савремене наставе лексикологије, односно степен остварености њених исхода и потврђују недостаци уочени на претходним етапама – у програмским садржајима и уџбеницима. Захваљујући психолингвистичким импликацијама и резултатима добијеним на теренском истраживању, могуће је извршити фино подешавање програмских садржаја и измене и допуне уџбеничких лекција. Тек се тада може очекивати бољи успех ученика не само на пољу лексикологије већ из језика, па и уопште, а да би се такав циљ достигао потребно је будућим наставницима, методичарима, ауторима програма наставе и уџбеника, пружити поуздано теоријско утемељење образовне лексикологије, које је успешно досегнуто текстом докторске дисертације Валентине Илић.

V Приступно предавање

На основу Одлуке о извођењу приступног предавања на Универзитету у Београду од 14. 9. 2016. године и Одлуке о измени и допуни Одлуке о извођењу приступног предавања на Универзитету у Београду од 21. 6. 2017. године, формирана је Комисија за оцену приступног предавања кандидата пријављеног на конкурс за радно место доцента за ужу научну област Српски језик, предмет Методика наставе српског језика и књижевности. У састав ове комисије именовани су: проф. др Вељко Брборић (председник), Филолошки факултет Универзитета у Београду; проф. др Драгана Вељковић Станковић, Филолошки факултет Универзитета у Београду; проф. др Рајна Драгићевић, Филолошки факултет Универзитета у Београду; проф. др Александар Милановић, Филолошки факултет Универзитета у Београду и проф. др Бојана Милосављевић, Учитељски факултет Универзитета у Београду / Институт за српски језик САНУ.

Стручна служба Филолошког факултета је обавештење о приступном предавању др Валентине Илић поставила на сајт Факултета 8. септембра 2022. године.

Др Валентина Илић је у поступку избора у звање и на радно место доцента за ужу научну област Српски језик, предмет Методика наставе српског језика и књижевности, одржала приступно предавање 19. септембра 2022. године са почетком у 13.00 часова у слушаоници 010 Филолошког факултета Универзитета у Београду. Тема приступног предавања била је *Улога лексичкосемантичких категорија у савременој настави српског језика (компетенцијски приступ)*.

У складу са чланом 7 Одлуке о извођењу приступног предавања на Универзитету у Београду, Комисија је приликом приступног предавања оцењивала припрему предавања, структуру и квалитет садржаја предавања, као и дидактичко-методички аспект извођења предавања. Приступно предавање др Валентине Илић Комисија је једногласно оценила оценом 5 (пет). Сви релевантни подаци о предавању наведени су у Записнику о извођењу приступног предавања, који је саставила Комисија.

VI Мишљење о испуњености услова

На основу биографије и библиографије коју је др Валентина Илић приложила уз конкурсну документацију, може се видети да је реч о изграђеном филологу и методичару, чија су интересовања везана за лексичку семантику, методику наставе језика и нормативистику. Валентина Илић је на свим нивоима студија показала изузетан успех: основне студије завршила је као најбољи студент своје генерације – са просеком 9,81, а на мастер и докторским студијама имала је просек 10,00. Троструки је носилац плакете Доситеја, добитник Похвале факултета за изузетан успех у току основних академских студија, као и угледне награде „Проф. др Радмила Милентијевић". Досадашњи ангажман у звању асистента на Катедри за српски језик са јужнословенским језицима Филолошког факултета у Београду, на курсевима *Увод у методику наставе*, *Основи нормирања српског језика*, *Језичка култура у наставној пракси*, *Методичка пракса*, *Методика наставе књижевности*, *Методика наставе српског језика*, *Методика наставе српског језика – специјални курс*, показује да је кандидаткиња стекла богато наставно и педагошко искуство у раду са студентима, који др Валентину Илић оцењују одличном оценом 4,7 (од 5). Одличан однос са професорима на предмету Методика наставе српског језика и књижевности, др Вељком Брборићем и др Драганом Вељковић Станковић, говори у прилог колегијалности, сарадљивости и марљивости Валентине Илић. О научном раду и таленту кандидаткиње сведоче њени научни радови, студије и чланци, како квантитетом тако и квалитетом, објављени у Републици Србији и иностранству, као и учешћа на више домаћих и међународних научних конференција. Не само да кандидаткиња има испуњене квантитативне услове за место доцента на Филолошком факултету већ њена библиографија показује да их она увелико премашује. Да је реч о изузетном кандидату, најречитије говори докторска дисертација Валентине Илић, у којој је ауторка на преко 600 страна текста утрла пут стварању модерне лексикодидактике Србији. О посвећености науци сведоче и активна чланства др Валентине Илић у комисијама Међународног комитета слависта и Одбора за стандардизацију српског језика, као и сарадња на пројекту

Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије бр. 178006 – *Српски језик и његови ресурси: теорија, опис и примене*.

О њеном приљежном ангажману на пољу образовног система у Републици Србији сведочи вишегодишња сарадња на пројектима Министарства просвете, науке и технолошког развоја РС и Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања, а В. Илић била је и супервизор тима за Српски језик на пројекту Европске уније и Министарства просвете који је посвећен имплементирању Државне матуре у српски образовни систем.

На организационе способности др В. Илић указује њена досадашња сарадња у организацији два међународна научна скупа (*Међународни научни скуп о Добрици Ћосићу* – 2017, *XVI међународни конгрес слависта* – 2018). Валентина Илић је и научни секретар часописа *Књижевност и језик*, а била је и научни секретар конференција „Актуелна питања српског правописа, *Нови прилози српском правопису*" (2018) и „Актуелна питања српског правописа, *Нови прилози српском правопису 2*" (2021).

Др Валентина Илић члан је шире управе Друштва за српски језик и књижевност Србије, где учествује у бројним активностима Друштва (у оквиру Републичког зимског семинара за наставнике и професоре Српског језика и књижевности; такмичења из Српског језика и језичке културе; одржавање семинара, предавања, радионица и др.). Колегиница Илић активно учествује и у популаризацији науке, што се огледа у предавањима и радионицама које је држала у Републици Србији, а такође се и сама усавршава, са циљем да и даље успешно развија свој наставни и научни рад.

Колегиница Валентина Илић је до сада часове вежбања редовно припремала и успешно одржавала, и све обавезе обављала посвећено, благовремено и приљежно. Реч је о одговорном, савесном и марљивом кандидату који је током претходног изборног периода био веома колегијалан са свим члановима Катедре за српски језик са јужнословенским језицима, указујући спремност за будућу једнако пријатну и успешну сарадњу.

Након пажљиво проучене конкурсне документације, Комисија констатује да колегиница др Валентина Илић у потпуности испуњава све услове предвиђене конкурсом, Законом о високом образовању Републике Србије и Статутом Филолошког факултета Универзитета у Београду за избор у звање и на радно место доцента за ужу научну област Српски језик, предмет Методика наставе српског језика и књижевности.

ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ КОМИСИЈЕ

Преглед и анализа конкурсне документације указују да је др Валентина Илић стручан и одговоран научни радник, са богатом биобиблиографијом и успешним наставним и педагошким искуством. Закључујемо да кандидаткиња у потпуности испуњава све услове предвиђене законом и конкурсом, те са задовољством предлажемо Изборном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да др Валентину Илић **изабере у звање доцента за ужу научну област Српски језик, предмет Методика наставе српског језика и књижевности**.

У Београду,
3. октобар 2022.

К о м и с и ј а :

1. Др Вељко Брборић, редовни професор, Филолошки факултет Универзитета у Београду, председник Комисије

_____

2. Др Драгана Вељковић Станковић, редовни професор, Филолошки факултет Универзитета у Београду

_____

3. Др Рајна Драгићевић, редовни професор, Филолошки факултет Универзитета у Београду

_____

4. Др Александар Милановић, редовни професор, Филолошки факултет Универзитета у Београду

_____

5. Др Бојана Милосављевић, ванредни професор, Учитељски факултет Универзитета у Београду

_____